
Beredskapsmaterieil blir helsehjelp i Latvia og Russland

AKTUELT

TOM SUNDAR,

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Beredskapsmateriellet i lagerkjelleren på Bjørkelangen i Akershus har overlevd gufset fra den kalde krigen. Etter nesten 50 år er det ubrukte helseutstyret fortsatt i god stand. Nå kan det komme til nytte i latviske og russiske fengsler.

Her finnes alt fra pleie- og bandasjeutstyr til melkespann, parafinkanner, lommelykter, stearinlys og svovelstikker. Det er mer enn 200 stålsenger og massevis av store sekker med sengetøy og ulltepper. Alt er omhyggelig pakket og organisert i moduler. Materiellet har vært lagret siden 1954, med tanke på beredskap under en invasjonskrig i Norge. Det har aldri vært brukt, men heller ikke skadet av fuktighet eller råte.

Hjelp til fengsler

Beredskapslageret i kjelleren under Bjørkelangen videregående skole i Akershus er det første av statens 235 beredskapslagre som er avviklet. Det skjedde i to seanser i februar og mars. Ca. 150 kubikkmeter med pleieutstyr ble fordelt og sendt til to fengsler, det ene i Latvia og det andre i Nord-Russland.

De to fengslene er valgt ut fordi det er etablert et samarbeid mellom fengselsvesenet i Norge og visse fengsler i Latvia og Russland (se side 1480). Målet er blant annet å ruste opp smittevernet og forbedre de hygieniske forholdene i fengslene. Prosjektleder er Asbjørn Langås i Justisdepartementet.

– De innsatte lever under trange og uverdige forhold som øker faren for å spre infeksjoner og tuberkulose. Håpet er at den norske hjelpen på sikt kan bidra til en bedre fengselshelsetjeneste, sier han.

Sosial- og helsedepartementet og Statens helsetilsyn har bidratt med gammelt, men ubrukt beredskapsmateriell. Fra Sivilforsvaret og Forsvaret har prosjektet også fått overskuddsmateriell. Langås tror at utstyret vil komme til god nytte. Han og andre norske ledere har besøkt fengslene og vurdert behovene sammen med helsemyndighetene fra de to land. Mottakerne har også på forhånd fått lister over utstyret.

– Norske myndigheter er opptatt av at utstyret er egnet til formålet og kommer til riktig adresse, sier Asbjørn Langås. Han forteller at generalkonsulen i Murmansk skal ha tilsyn med forsendelsen fra Bjørkelangen. Alt har nådd frem, men det vil ennå gå noen måneder før utstyret blir tatt i bruk, fordi man venter på en klarering fra russiske tollmyndigheter.

Den andre forsendelsen har adresse i Latvia. Det skal brukes i arbeidet med å omgjøre Oleine-fengslet utenfor Riga til et tuberkulosesykehus for innsatte, med omkring 300 senger. Til høsten åpner den første avdelingen.

Planlegger flere uttak

Rådgiver Even Klinkenberg i Statens helsetilsyn forteller at det er planer om flere forsendelser av helsemateriell fra statens beredskapslagre. – I vår skal også et lager i Tromsø tømmes for utstyr som skal til Murmansk. Får vi grønt lys fra Sosial- og helsedepartementet, vil det bli foretatt flere lageruttak andre steder, sier han.

Uttakene i Bjørkelangen og Tromsø er prøveprosjekter som tar utgangspunkt i Materiellberedskapsprosjektets anbefalinger om å avvikle de gamle beredskapslagrene, fordi de ikke lenger har beredskapsverdi. Helsetilsynet har allerede tilbudt materiellet til fylkeskommunene, men de fleste har svart at de ikke er interessert. Nå vil myndighetene donere det til internasjonale hjelpeprosjekter.

– Prosjektene i Latvia og Russland er viktige, fordi de vil vise hvilken bruksverdi dette utstyret har, sier Even Klinkenberg. Han understreker at det ikke er snakk om å kvitte seg med gammelt utstyr ved å dumpe det i utlandet: – Materiellberedskapsprosjektet har gjennomgått utstyret og funnet at det er i god stand. Helsetilsynet vil ikke sende av gårde ting med dårlig kvalitet. Det er også viktig for Norges troverdighet at mottakerne er fornøyde.

Statens beredskapsmateriell er utgått på dato, men det har ennå bruksverdi. Denne kassen i lageret på Bjørkelangen hadde ikke vært åpnet siden den ble pakket i 1954. Begge foto T. Sundar

Sekker med sengetøy og ulltepper ligger klare til lasting i transportvognen. Adressen er Riga i Latvia

Publisert: 10. mai 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.